

Jak se chránit před požárem na potápěčském člunu

Nedávný tragický požár v září roku 2019 na palubě lodi *MV Conception* ve Spojených státech a požár na lodi *Suzanna* v listopadu téhož roku v Egyptě opět dokazují, že k potápěčským nehodám nedochází jen během ponoru.

I když se může zdát, že oba požáry vznikly podobně, skutečné příčiny se nedozvíme, dokud úřady nekončí příslušná vyšetřování. Přesto však měly obě tragické události něco společného: byly tam mrtví i ranění a oba požáry vypukly v noci.

Takové nehody potápěče samozřejmě zneklidňují a ti si kladou otázku, jak by mohli minimalizovat riziko a ochránit se před něčím, co mohou jen stěží ovlivnit. V tomto článku uvádíme k tomuto tématu některé základní informace a nabízíme rady potápěčům, kteří si nyní plánují výlet na potápěčském člunu.

Požární bezpečnost plavidla

I když je požár v souvislosti s potápěním jako takovém poměrně vzácnou záležitostí, požáry na potápěčských člunech mohou vzniknout z nejrůznějších příčin. Ať již se jedná o požáry ve strojně následkem horka a úniku paliva, nebo o vznícení těkavých kapalin obsažených v rozpouštědlech čisticích prostředků či barev způsobené jiskrou z elektrického vedení. Závady elektrického vedení, např. přetížení nebo zkrat, mohou také zapálit plyn unikající z lahví používaných pro vaření. Nedávno se objevila teorie, že

na zmíněné lodi Conception mohly být příčinou vznícení vadné nebo poškozené lithium-iontové baterie, které vyzařují značné množství tepla.

Od majitelů lodí a člunů se všeobecně vyžaduje, aby dodržovali místní zákony a předpisy, a to jak co se týče konstrukce plavidel, tak i použití vhodných nehořlavých materiálů, hlásičů požáru a poplašných zařízení, hasicích přístrojů, ale i řádného označení únikových cest a poskytnutí adekvátních pokynů a návodů, to vše ještě předtím, než se plavidlo i s příslušenstvím povolí k provozování a otevře pro veřejnost. Majitelé rovněž odpovídají za řádné vyhodnocení nebezpečí možností vzniků požáru, a to ve smyslu identifikace jeho možných příčin, míst a šíření, a také jsou povinni zavést účinné postupy, díky kterým se taková nebezpečí významně sníží. Navíc musí vypracovat a zavést [Akční plán pro případ emergency](#), aby ve chvílích nebezpečí ochránili své cestující i jejich majetek; sem patří i zaškolení správného zásahu posádky při hašení požáru a pravidelné nácviky požárního poplachu.

I když by provozovatelé lodí a člunů měli splňovat vše shora uvedené, skutečnost může být někdy jiná. Proto vyzýváme pasažéry potápěčských člunů, aby zvážili následující:

- Trvejte na provedení bezpečnostní instruktáže, která by neměla obsahovat pouze ukázkou, kde jsou uloženy záchranné vesty, ale její součástí by měly být i rady, jak je nutno reagovat v případě požáru.
- Zkontrolujte si únikové cesty, abyste se ujistili, že jsou skutečně přístupné a použitelné, rovněž se seznamte s otvíráním dveří a různých poklopů či průlezů, zvláště když se ubytování nachází v podpalubí.
- Možná byste si mohli prověřit, zdali jsou snadno dostupné (a řádně zkontrolované) přenosné hasicí přístroje nebo, což by bylo lepší, existuje-li na lodi nějaký centrální protipožární hasicí systém.
- Zkontrolujte, zdali jsou nainstalované a funkční protipožární alarmy a detektory (reagující na plamen, kouř a oxid uhelnatý). Zeptejte se, kdy byly naposled testovány.
- Zkontrolujte, zdali je na lodi zajištěn protipožární dozor, což znamená, že by v každém okamžiku měl mít jeden člen posádky službu, aby sledoval celkovou bezpečnost na lodi a mohl okamžitě reagovat na jakýkoli nouzový stav. Samozřejmě se to týká hlavně protipožární bezpečnosti, ale v některých destinacích to může být i požadavek pobřežní stráže.
- Když se sami stanete svědky možné nouzové situace, musíte vědět, koho máte na ni upozornit. Jestliže zjistíte, že služba není přítomná nebo spí, vzbudte ji nebo vyhledejte jiného dostupného člena posádky. Jde o vážnou věc, která by se měla hlásit dozorcímu členovi posádky nebo přímo kapitánovi, podle toho, o jak velké plavidlo se jedná.

Evakuační postupy

Oheň se může šířit rychle, kouř snižuje viditelnost až na nulu a toxiny obsažené v kouři mohou kohokoli velice oslabit. Žár také může způsobit silné popáleniny a zamezit přístup k únikové cestě. Zkušenosti však ukazují, že většina obětí při požáru zemřela z důvodu inhalace kouře, tedy ne na popáleniny.

Proto je nutné, aby při zjištění požáru každý zareagoval okamžitě.

Níže uvádíme několik rad, jak správně postupovat:

- Jakmile zjistíte požár nebo unikající kouř, co nejdříve vzbudte ostatní nebo spusťte požární alarm.
- Neztrácejte čas hledáním svých osobních věcí. Čas je totiž naprosto rozhodující a dokonce jen 30 vteřin může znamenat rozdíl mezi životem a smrtí.
- Zachovejte klid. (I když se to snadněji řekne, než provede!)
- Neberte si s sebou žádné kufry a tašky. Váš život je důležitější než jakýkoli obsah zavazadel, která vám mohou bránit v postupu a blokovat únikové cesty, což by mohlo znemožnit záchranu vám i ostatním.
- Když to bude možné (a bezpečné), pomozte při evakuaci ostatním.
- Postupujte podle instrukcí od posádky; její členové by měli být dostatečně vyškoleni i vybaveni, aby dostali požár pod kontrolu, zachránili cestující, kteří jsou někde uvězněni a zajistili vaši bezpečnost.
- Spatříte-li oheň ve své místnosti, neotvírejte dveře ani okno, protože příliv čerstvého vzduchu (obsahujícího kyslík) by oheň ještě podpořil.
- Nikdy se nevracejte na plavidlo, které hoří. Mohlo by to ohrozit vás i posádku.

Další úvahy

I když se to stává spíše zřídka, následky požáru mohou být vážné a někdy až fatální. Proto byste měli v souvislosti s cestováním zvážit následující poznámky.

Za prvé, i když váš pud sebezáchovy může převážet a určit některé vaše reakce při ohrožení života, mnoho lidí neví, jak se zachovat. Znalost správného chování při požáru a nácvik postupů pro nouzové situace může v případě požáru velice pomoci a rozhodně to přispěje k zachování většího klidu a soustředěnosti na správnou reakci.

Blízko u postele mívejte malou tašku (na lodi vodotěsnou), do které se vejde pas, peněženka a případně léky, které jsou pro vás nezbytné. Mělo by se jednat o skutečně malou věc, aby vám nebránila v pohybu a v žádném případě vás nezpomalila při evakuaci. Nosíte-li brýle, zvláště takové, které byste při evakuaci nutně potřebovali, mějte je nablízku a na takovém místě, abyste neztráceli čas jejich hledáním.

Nedobíjete baterie ve svých svítilnách, fotoaparátech (zvláště ve videokamerách a světlech) a ve skútru či jiných velkých zařízeních ve své kabině (dokonce ani baterie ve svém laptopu, tabletu nebo mobilu), když u toho nejste přítomni nebo když spíte. Toto je hlavně důležité tam, kde neexistuje poplachové zařízení na kouř. Nepřetěžujte výstup elektrického proudu zapojením velkého množství elektrických přístrojů. Mohlo by to vést k přehřátí prodlužovacího vedení, adaptéru nebo rozvodek; takové elektrické přetížení může vést ke vzniku požáru.

Po nedávných tragických požárech se někteří potápěči rozhodli pořídit si přenosné (domácí) monitory oxidu uhelnatého nebo kouře pro použití ve svých kabinách. A jestliže máte obavu z nouzových situací

souvisejících s ohněm a kouřem, mohli byste dokonce uvažovat o vybavení se malou přenosnou kouřovou kapucí (pro ochranu očí a plic). Upozorňujeme, že by takto mohl uvažovat i majitel plavidla, a sice podle toho, kde se na jeho lodi nacházejí ubytovací kabiny.

A konečně je třeba se také zmínit o zvláštní pozornosti, kterou vyžaduje na potápěčském člunu kouření. Na určitých jasně vymezených místech bývají uloženy hořlavé materiály jako palivo, čisticí prostředky a stlačený kyslík.

Navíc prosím, vážení cestovatelé a potápěči, nezapomeňte, že nebezpečí požáru nehrozí jen na palubě lodi nebo člunu, ale také ve vašem hotelu a v potápěčském středisku, které navštívíte. Proto buďte všichni opatrní nejen na vodě, ale i na pevnině.

Jste potápěčský profesionál nebo provozovatel/operátor potápění? Zúčastněte se projektu [HIRA od DAN](#) a zmenšete rizika, která by vás mohla potkat při podnikání v tomto oboru.

Další zdroje:

- [Bezpečnost lithium-iontových baterií](#)
- [Pochopení, kde, kdy a jak vzniká většina požárů je prvním krokem při snižování rizika požáru na palubě.](#)
- [Požár lodi u Kalifornie: Conception nebyla postavena tak, aby se na ni dobíjely desítky telefonů, baterií a kamer. Bylo to skutečně příčinou katastrofy?](#)
- [V Rudém moři zemřela při požáru lodi žena](#)